

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Weekly update COVID-19

Week 36, 28 AUGUSTUS t/m 3 SEPTEMBER 2020

Inhoud

	Pagina
1) Leeswijzer	3
2) Inleiding	4
3) Scenario's Maatschappelijk Kompas	5
4) Actuele Ontwikkeling Maatschappelijk Kompas	6
5) Beoordeling Factoren van Invloed	7
5.1 Zorg	7
5.2 Maatschappij	10
5.3 Economie	12
5.4 Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media	14
6) Significante Gebeurtenissen	15
6.1 Europees Nederland	15
6.2 Caribisch Nederland	17
6.3 Grensgebieden	18
6.4 Europa	19
7) Tijdlijn Komende Week	20
8) Handelingsperspectief Defensie	21
9) Bijlage scenario's	22
• Bijlage I: Beschrijving Factoren van Invloed	22
• Bijlage II: Beschrijving Scenario's	24
10) Bronnenlijst Beoordeling Factoren van Invloed	25

(1) Leeswijzer

Het LIMC genereert in een experimentele vorm *Situational Awareness (SA)* en *Situational Understanding (SU)* voor het CLAS en civiele overheden over de COVID-19 crisis. Hierdoor worden militaire en civiele besluitvormingsprocessen gevoed met inzicht en waar mogelijk handelingsperspectief.

In dit product wordt gewerkt met een mate van waarschijnlijkheid in relatie tot de gegeven duiding, conclusies of beoordeling van de factoren van invloed. In de onderstaande tabel is de mate van waarschijnlijkheid toegelicht.

Terminologie	Confidence level
Zeer waarschijnlijk	Meer dan 90%
Waarschijnlijk	60-90%
Mogelijk	40-60%
Onwaarschijnlijk	10-40%
Zeer onwaarschijnlijk	Minder dan 10%

(2) Inleiding

Dit document tracht een zo volledig mogelijk antwoord te geven op de volgende vragen zoals gesteld vanuit Commandant Landstrijdkrachten (C-LAS):

Hoofdvraag:

Welke effecten in de NLD-samenleving zijn te onderkennen als gevolg van de COVID-19 crisis?

Deelvragen:

1. In hoeverre ontwikkelt COVID-19 zich in NLD in de aankomende zes maanden?
2. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de vitale infra in NLD in de aankomende zes maanden?
3. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de maatschappelijke stabiliteit in NLD in de aankomende zes maanden?
4. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de economische stabiliteit in NLD in de aankomende zes maanden?

Om antwoord te kunnen geven op bovengenoemde deelvragen wordt gebruik gemaakt van het maatschappelijk kompas.

Het maatschappelijk kompas wordt door het LIMC gebruikt om, door middel van ontwikkeling van de factoren, de ontwikkeling binnen de scenario's over tijd te bepalen te volgen en vroegtijdig trends te onderkennen. Elke factor van invloed is onderhevig aan een aantal onderliggende indicatoren. Deze indicatoren worden wekelijks afzonderlijk gewogen waarna er factorintegratie plaatsvindt die de samenhang duidt.

De factoren van invloed zijn waar mogelijk geschaard onder de deelvragen zoals gesteld door C-LAS, aangevuld met 'overige' factoren van invloed die niet onder de assen van het kompas vallen, maar wel een versterkend effect op het geheel aan ontwikkelingen hebben.

Dit document is als volgt opgebouwd. Allereerst worden de factoren van invloed en het scenario geïntroduceerd. Daarna volgt de overkoepelende conclusie met daaronder het dashboard waarop wekelijks verschuivingen per indicator inzichtelijk worden gemaakt. Aansluitend wordt in de beoordeling van de factoren van invloed een verdiepende analyse en argumentatie gegeven van de waargenomen ontwikkelingen per deelvraag. Vervolgens wordt een geografisch overzicht van significante gebeurtenissen in (Caribisch) Nederland en de grensgebieden van Nederland gegeven. Afsluitend wordt een vooruitblik gegeven van opkomende evenementen. Daarbij wordt tevens handelingsperspectief aan C-LAS geboden wat gebaseerd is op de meest recente ontwikkelingen op het gebied van COVID-19 in Nederland.

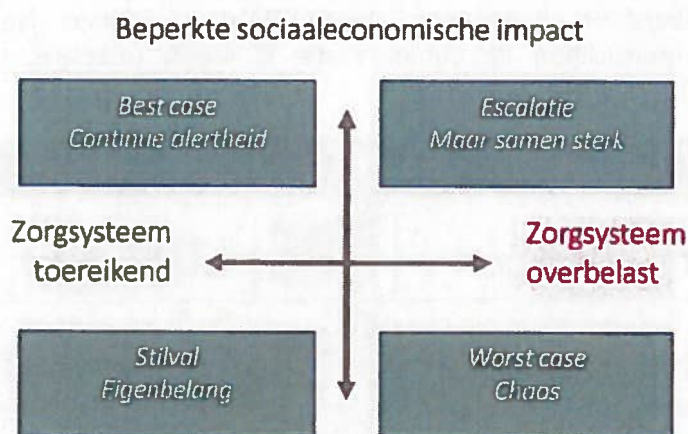

(3) Scenario's Maatschappelijk Kompas

Factor		Factor	
	1. Virus		6. Vitale infrastructuur
	2. Zorg		7. Economie
	3. Continuïteit van bestuur		8. Destabilisering (niet) statelijke actoren
	4. Openbare orde & Veiligheid		9. Communicatie & media
	5. Burgerschap		10. Meteo, evenementen & incidenten

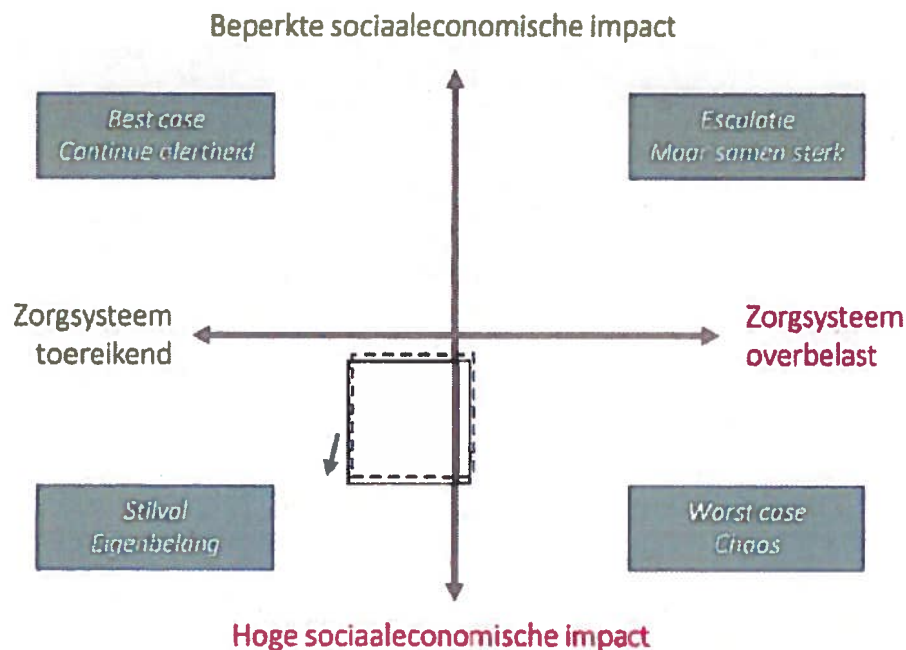
Het LOT-C heeft tien (10) primaire factoren van invloed geïdentificeerd. Op de assen van het maatschappelijk kompas staan de twee (2) factoren van invloed die de grootste impact hebben. Op de horizontale as staat de impact van COVID-19 op de zorg. Op de verticale as staat de sociaaleconomische impact weergegeven. Op basis van de vier (4) kwadranten kunnen vervolgens scenario's gebouwd worden.

Voor verdere beschrijving zie bijlage II: Scenario's

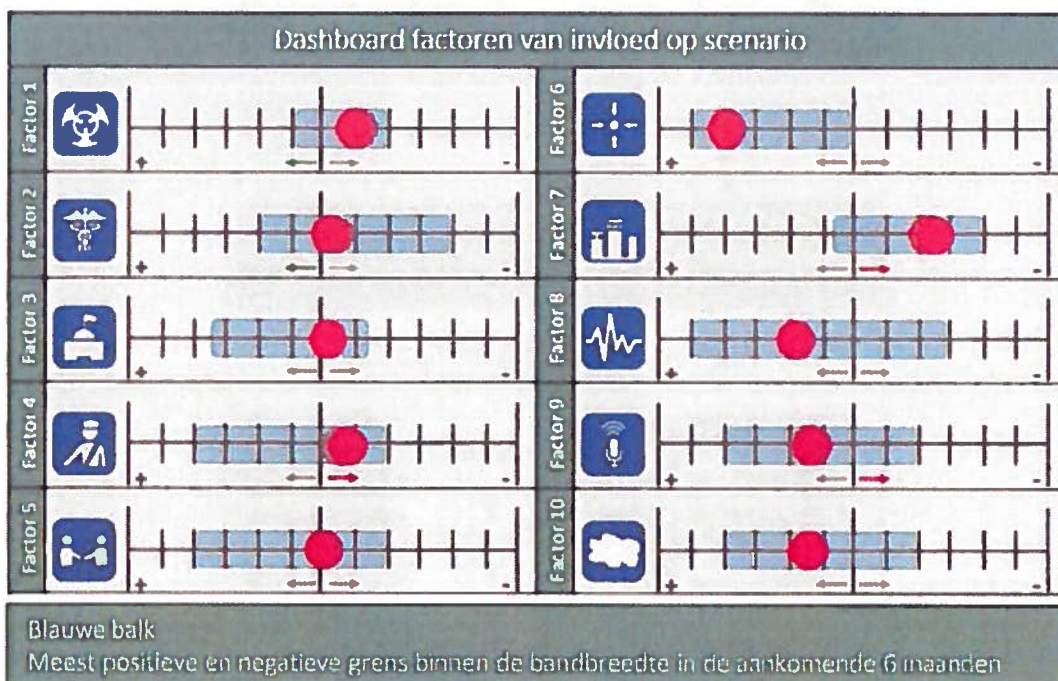

(4) Actuele Ontwikkeling Maatschappelijk Kompas

Conclusie

De ontwikkelingen in week 35 hebben geleid tot een kleine verschuiving richting 'hoge sociaaleconomische impact' en 'zorgsysteem toereikend'. Het is waarschijnlijk dat met de huidige ontwikkelingen het zorgsysteem in de aankomende maand toereikend blijft. De sociaaleconomische impact neemt waarschijnlijk toe in de aankomende zes maanden. Verbeterde factoren zijn: Virus (minder besmettingen dan vorige week) en Zorg (uitblijven groei ziekenhuisopnames). Verslechterde factoren zijn: Openbare Orde & Veiligheid (beperkte handhaving door BOA's), Economie (verslechterde economische vooruitzichten) en Communicatie & Media (mediareel rondom de minister van J&V).

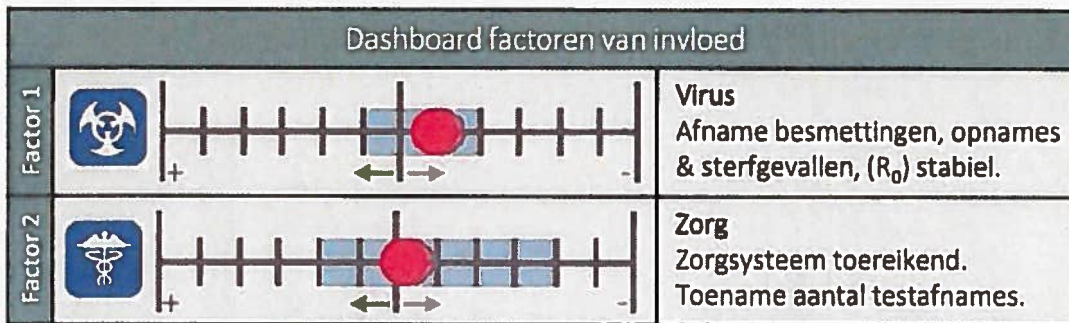

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

Highlights

- Het zorgsysteem blijft de komende maand waarschijnlijk toereikend;
- Testcapaciteit COVID-19 is mogelijk de komende maand niet toereikend indien geen opschaling van testcapaciteiten plaatsvindt

Toelichting

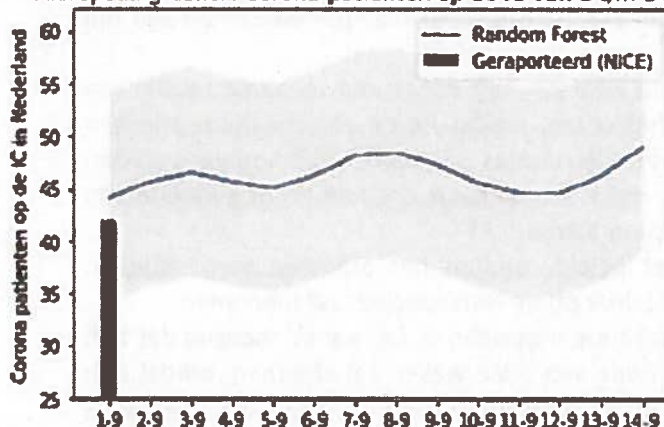
Het zorgsysteem blijft de komende maand waarschijnlijk toereikend.

Ten eerste bleef het reproductiegetal de afgelopen twee weken stabiel rond $1(R_0)$. Ten tweede ligt het aantal besmettingen de afgelopen twee weken stabiel rond de 3.500, terwijl het aantal ziekenhuisopnames is gedaald in de afgelopen twee weken. [5.1.1]

Reproductiegetal (R_0)	1,01(R_0) 1(R_0)
Geteste personen	163.572 140.432
% Positieve testen	2,2% 2,5%
Nieuwe besmettingen	3.597 3.588
COVID 19- IC ziekenhuisopnames	11 28
COVID-19 Niet-IC ziekenhuisopnames	57 84
COVID-19 sterfgevallen	24 32

* Cursief gedrukte tekst zijn gegevens van week 34

Voorspelling aantal Corona patiënten op de IC van 1 t/m 14 sep

[5.1.1] rvm.nl/nieuws/aantal-nieuw-gemelde-covid-19-besmettingen-stabiel

[5.1.2] LIMC, Data Science

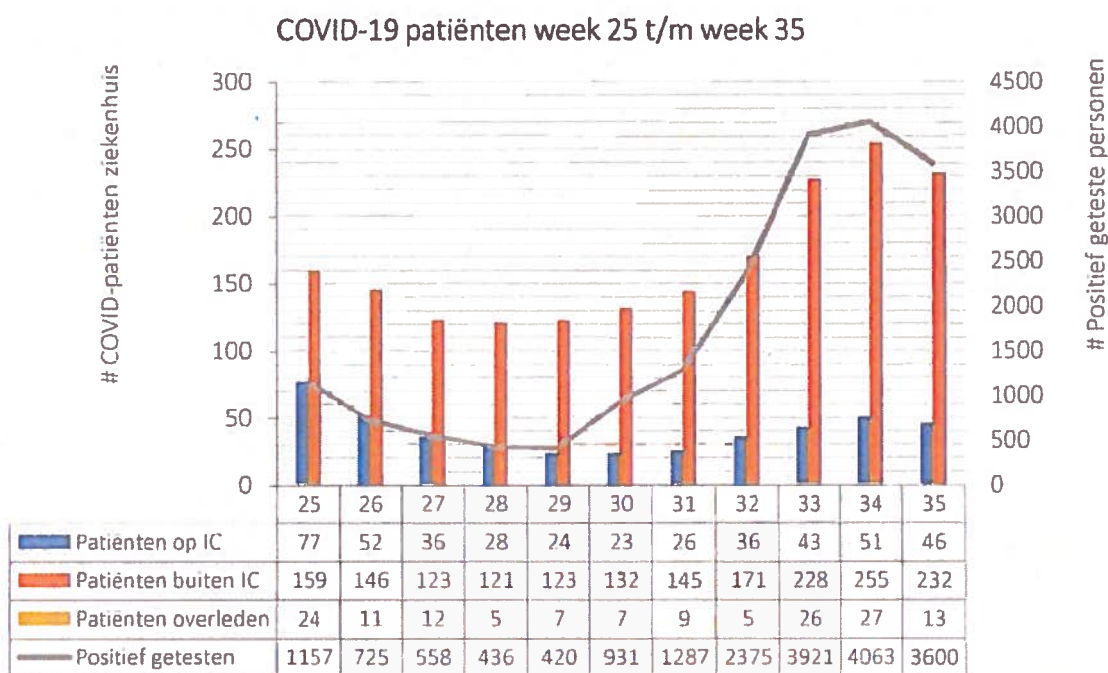
De grafiek laat zien dat het RF-model een stabilisatie op IC bezetting voorspelt. Ten eerste is er aan de hand van de nieuwe rioolwater data een accuratere voorspelling gedaan. Ten tweede ligt waarschijnlijk de verkorte gemiddelde IC-opnameduur van 15 dagen ten grondslag aan de stabilisatie. De kortere opnameduur heeft te maken met efficiënter werken op de IC ten opzichte van de eerste COVID-19 golf. [5.1.2]

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

* Deze gegevens vertegenwoordigen een momentopname en worden in opvolgende updates bijgewerkt.

De grafiek geeft een ander beeld dan die van de weekly van week 35, dit komt omdat vanaf deze week de cijfers van het NICE i.p.v. LCPS worden gebruikt om een completer en accurater beeld te schetsen van de realiteit^[5.1.5]. Ook het RIVM werkt vanaf deze week met deze cijfers.

Testcapaciteit COVID-19 is mogelijk de komende maand niet toereikend indien geen opschaling van testcapaciteiten plaatsvindt.

De drukte bij de GGD en testlaboratoria neemt zeer waarschijnlijk toe en het is daardoor mogelijk dat de komende maand de capaciteit niet toereikend zal zijn om iedereen te laten testen.

Wat betreft de drukte is het ten eerste waarschijnlijk dat er een toename zal zijn van personen met reguliere verkoudheidsklachten, omdat na de zomerperiode mensen elkaar vaker treffen in slecht geventileerde ruimtes (bijvoorbeeld openbaar vervoer, kantoor, school of kinderdagverblijf). Het is aannemelijk dat een groot gedeelte van mensen met verkoudheid zich zullen laten testen.^[5.1.3]

Ten tweede wordt waarschijnlijk het beleid rondom het afnemen van testen in verpleeghuizen gewijzigd, waardoor de druk op de testcapaciteit zal toenemen.

Wel is het mogelijk dat nu de zomervakantie afgelopen is, het aantal mensen dat zich laten testen gedurende een korte periode van twee weken zal afnemen, omdat een groot deel van geteste personen van de afgelopen weken jonge vakantiegangers waren.^[5.1.4]

[5.1.3] www.kno.nl/patienten-informatie/neus/verkoudheid/

[5.1.4] ed.nl/brabant/ggd-hart-voor-brabant-vooral-druk-met-jonge-vakantiegangers~a9ac0a9a/?referrer=https://www.google.com/

[5.1.5] LIMC Analyse Cell

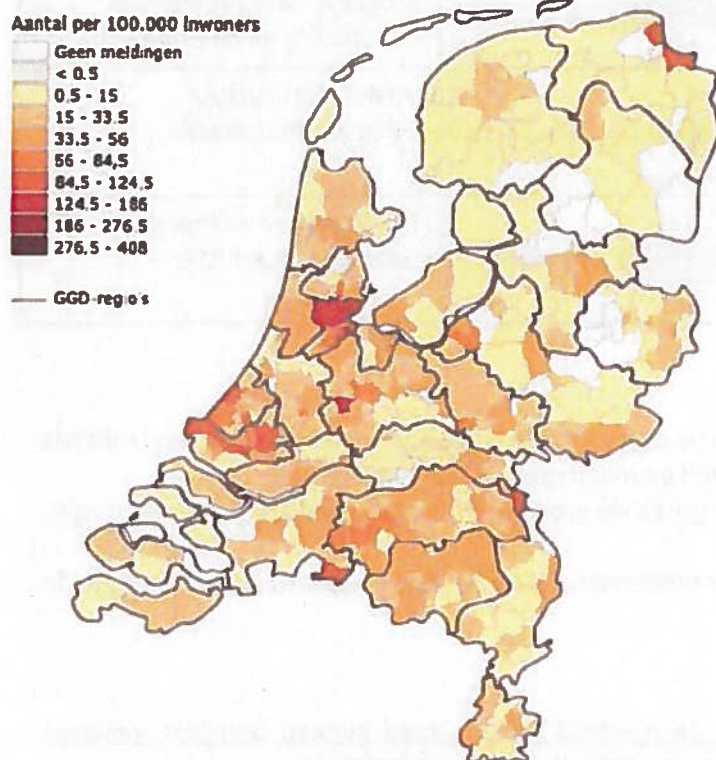
(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

Wat betreft de testcapaciteit geeft ten eerste het ministerie van VWS aan dat er op dit moment maximaal 30.000 testen per dag verwerkt kunnen worden en dat er in het najaar een maximale capaciteit van 70.000 testen per dag benodigd is.^[5.1.6] De reden waarom er nu nog niet opgeschaald kan worden is omdat er niet genoeg testmateriaal geleverd kan worden om verder op te schalen.^[5.1.7]

Ten tweede is het mogelijk dat er in de komende maand in bepaalde regio's de GGD's niet kunnen voldoen aan de testaanvragen. Op dit moment kan er vaak binnen 24 uur een test worden afgenomen, maar het is mogelijk dat de wachttijden zullen oplopen bij een grote toename van testaanvragen.^[5.1.8]

COVID-19 besmettingen per gemeente van 19-aug t/m 1-sep 2020

[5.1.9] * Deze gegevens vertegenwoordigen een momentopname en worden in opvolgende updates bijgewerkt.

De kaart geeft weer waar de grootste concentraties COVID-19 besmettingen zijn. In de GGD-regio's Brabant-Zuidoost, Haaglanden, Utrecht en Gelderland-Midden is het percentage positieve testen licht gestegen ten opzichte van week 34. In de andere regio's is het percentage positieve testen gedaald of gelijk gebleven. Het percentage positief was het hoogst (3,8-4,5%) in de GGD regio's Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam en Haaglanden.^[5.1.10]

[5.1.6] www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/testcapaciteit-corona-moet-omhoog-maar-laboratoria-kampen-nu-al-met-tekorten~bcf99252/

[5.1.7] www.trouw.nl/zorg/capaciteitsprobleem-deze-labs-willen-wel-coronatesten-doen-maar-mogen-niet~b916d7b7/

[5.1.8] www.destentor.nl/regio/topdrukte-bij-ggd-tientallen-kilometers-omrijden-voor-een-snelle-coronatest~a8828ef8/?referrer=https://www.google.com/

[5.1.9] www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel

[5.1.10] www.rivm.nl/nieuws/aantal-nieuw-gemelde-covid-19-besmettingen-stabiel

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.2 Maatschappij

Dashboard factoren van invloed		
Factor 3		Continuïteit van bestuur Maatregelen verkiezingen: mogelijk minder stemmers
Factor 4		Openbare orde & Veiligheid Verstoringen bij evenementen, ongenoegen BOA's
Factor 5		Burgerschap Mogelijk meer problemen handhaving en naleving
Factor 6		Vitale infrastructuur Geen bijzonderheden
Factor 10		Evenementen en meteo Geen bijzonderheden

Highlights

- Het is mogelijk dat burgers de overheid minder goed kunnen bereiken, ondanks het steunpakket voor gemeenten en maatregelen voor verkiezingen;
- Het is waarschijnlijk dat jongeren de grootste bron van openbare ordeverstoringen blijven vormen;
- Het is mogelijk dat er meer problemen zullen zijn met handhaving en naleving in de komende maand.

Toelichting

Het is mogelijk dat burgers de overheid minder goed kunnen bereiken, ondanks steunpakket voor gemeenten en maatregelen voor verkiezingen

Door een verwachte afname in het aantal stembureaus en vrijwilligers, is het mogelijk dat dit een negatieve invloed op het aantal stemmers heeft, zowel bij verschillende lokale verkiezingen als de Tweede Kamerverkiezingen. Om dit tegen te gaan worden maatregelen voorbereid, zoals onderzoek naar andere stembureaus en een uitbreiding van de mogelijkheid tot machtigen^[5.2.1]. Het is echter mogelijk dat kwetsbare groepen uit angst voor COVID-19 niet naar stembureaus komen en niet op de hoogte zijn van de mogelijkheid tot machtigen. Dit wordt versterkt door de financiële druk op gemeenten en provincies. Zij zijn genooddaakt extra uitgaven te doen. Hiervoor is een steunpakket aangekondigd^[5.2.2], maar deze tekorten hebben mogelijk gevolgen voor de toegankelijkheid voor en de communicatie naar de burger.

[5.2.1] nos.nl/artikel/2346284-verkiezingen-in-coronatijd-gezondheidscheck-voor-het-stemmen.html

[5.2.2] rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/08/31/aanvullende-compensatie-corona-voor-gemeenten

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.2 Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid

Toelichting

Het is waarschijnlijk dat jongeren de grootste bron van openbare ordeverstoringen blijven vormen.

Door genomen maatregelen rondom nachtclubs en de recente verstoringen van de openbare orde waar door de Veiligheidsregio's de meeste aandacht aan wordt besteed, is het waarschijnlijk dat deze verstoringen met name vanuit jongeren verwacht kunnen worden. Ten eerste vinden de meeste verstoringen plaats rondom legale en illegale bijeenkomsten. Zo beëindigde de politie in Amstelveen een illegaal feest met honderden deelnemers^[5.2.3]. Ten tweede hebben voetbalsupporters van de wedstrijd Cambuur – NEC, die niet welkom waren in het stadion, de politie bekogeld met zwaar vuurwerk en stenen^[5.2.4].

Daarnaast heeft de blijvende sluiting van nachtclubs met name effect voor jongeren. Zij missen een uitlaatklep en zoeken naar een andere manier om stoom af te blazen. Dit resulteert waarschijnlijk in overlast.

Mogelijk meer problemen met handhaving en naleving in komende maand

Hoewel de Veiligheidsregio's in het weekend van 28 tot 30 augustus minder problemen met naleving van de COVID-19 maatregelen meldden, is het mogelijk dat er in de komende maand meer problemen ontstaan. Het verbeterde beeld van afgelopen weekend wordt mogelijk veroorzaakt door het minder mooie weer, waardoor eerdere problemen rondom recreatiegebieden zich niet meer voordoen^[5.2.5]. Dit positieve beeld is mogelijk ook vertekend door de opstelling van de BOA's, die in reactie op foto's van de bruiloft van de [REDACTED] laten weten minder boetes uit te delen. Zij laten (middels de vakbond) weten dat het lastig is om boetes aan overtreders op te leggen als de [REDACTED] zich niet aan de maatregelen houdt^[5.2.6]. Het is waarschijnlijk dat dit sentiment niet alleen bij de BOA's leeft, maar ook breder in de maatschappij. Mogelijk levert dit in de komende weken problemen op met naleving en handhaving van de maatregelen.

[5.2.3] at5.nl/artikelen/204120/politie-beeindigt-illegaal-feest-met-honderden-mensen-in-amstelveen

[5.2.4] Nalevingsmonitor 28-30 augustus

[5.2.5] Nalevingsmonitor 28-30 augustus

[5.2.6] [nos.nl/artikel/2346199-bou-s-houden-boetes-op-zak-vanwege-coronamisstap-\[REDACTED\].html](https://nos.nl/artikel/2346199-bou-s-houden-boetes-op-zak-vanwege-coronamisstap-[REDACTED].html)

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.3 Economie

Toelichting

Het is waarschijnlijk dat centrale banken de eerste deflatie in vier jaar willen tegengaan door middel van geldinjecties.

Het is mogelijk dat er op de korte termijn geen inflatie zal zijn, ondanks nieuwe geldinjecties van de ECB die juist gericht zijn op het creëren van inflatie. Dit komt door de snelheid waarmee geld wordt uitgegeven ('velocity'), die laag blijft in de eurozone. Consumenten houden waarschijnlijk geld achter de hand vanwege financiële onzekerheid. Mogelijk gevolg van deflatie is dat Nederlanders bestedingen verder uitstellen. De FED en ECB sturen met het creëren van nieuw geld op inflatie die dicht tegen de 2 procent ligt als meest wenselijk prijsniveau. De inflatie ligt echter al jaren daar ver onder en sloeg in augustus om tot deflatie, ondanks opeenvolgende renteverlagingen.^[5.3.4]

Omzet horeca daalt met meer dan 50%, ook in het vierde kwartaal 2020 waarschijnlijk lagere omzet door beperkende maatregelen.

Het is waarschijnlijk dat de sterke omzetsdaling in de horeca door aanhoudende beperkende COVID-19 maatregelen niet kan worden goedge maakt in het laatste kwartaal van 2020. De horeca heeft de omzet nog enigszins kunnen redden door het uitbreiden van terrassen, maar met de aanstaande herfst zal dit grotendeels wegvallen. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) stelt op basis van nieuwe kwartaalcijfers dat de horecasector één van de zwaarst getroffen sectoren is, met een afname van meer dan de helft van de omzet.^[5.3.3] Het ondernemersvertrouwen in de horecasector is historisch laag (-52,4%).

In week 35 zijn 49 bedrijven failliet verklaard. Dit zijn er 16 meer dan in week 34.

Dit jaar gingen er tot dusver 153 bedrijven minder failliet dan in dezelfde periode van het jaar ervoor. In de eerste 35 weken van 2020 staat het totaal aantal faillissementen op 2.370.^[5.3.5] Dit wordt mogelijk veroorzaakt door de financiële steun vanuit de overheid.

[5.3.3] www.cbs.nl/nl-nieuws/2020/36/omzekende-omzetsdaling-horeca

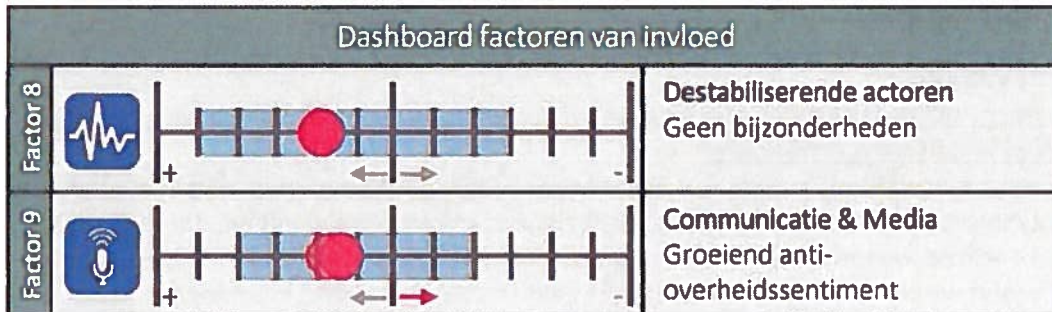
[5.3.4] uk.reuters.com/article/us-eurozone-inflation/eurozone-inflation-plunge-to-raise-rab-fears-at-ecb-idUK1BN2551GD

[5.3.5] <https://www.cbs.nl/nl-nieuws/2020/36/in-week-35-zijn-49-bedrijven-failliet-verklaard>

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.4 Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media

Highlights

- Groeiend anti-overheidssentiment door het niet naleven van COVID-19 maatregelen door regeringsfunctionarissen.

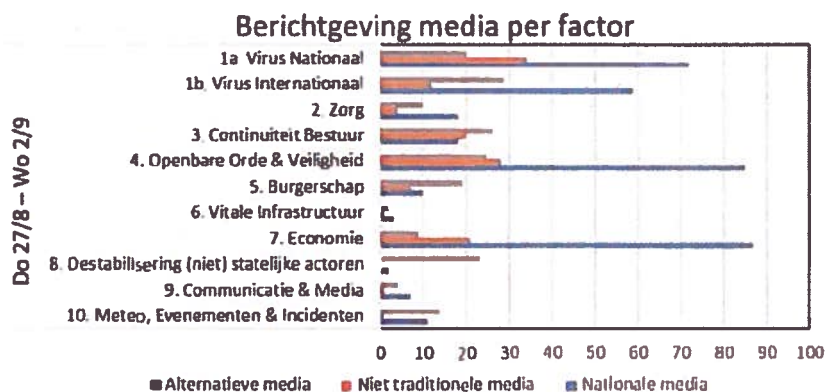
Toelichting

Het is waarschijnlijk dat anti-overheidssentiment toeneemt door het niet naleven van COVID-19 maatregelen door regeringsfunctionarissen.

Het is waarschijnlijk dat het anti-overheidssentiment toeneemt. Ten eerste is dit waarschijnlijk gedreven door het niet naleven van COVID-19 maatregelen door onder andere de Koninklijke familie en de [REDACTED]. De focus van de media lag op de geloofwaardigheid van [REDACTED] die voor de handhaving van de maatregelen verantwoordelijk is en de mogelijke consequenties voor [REDACTED], als ook voor het vertrouwen van de bevolking in het coronabeleid.

Ten tweede is het mogelijk dat mensen steeds negatiever kijken naar de COVID-19 maatregelen, omdat men het gevoel heeft dat er andere regels gelden voor de 'elite' van de samenleving die het goede voorbeeld zouden moeten geven.^[5.4.1] Een relatief klein deel van de gebruikers die eerder positief tegenover de regels stonden, is nu van mening veranderd.

Daarnaast is het opvallend dat de trend van vorige week, waarbij een groeiend aantal sociale mediagebruikers het lijkt op te nemen tegen verspreiders van nepnieuws, verder toeneemt. Door het oplaaien en verscherpen van discussies tussen voor- en tegenstanders via sociale media, ontstaat de mogelijkheid dat de gematigde Nederlander niet meer goed het onderscheid kan maken tussen voor- en tegenstanders. Dit kan mogelijk de vatbaarheid voor misinformatie vergroten.^[5.4.2]

[5.4.1] Nationale Politie, Crime change monitor

[5.4.2] LIMC, Weekly COVID-19 week 35

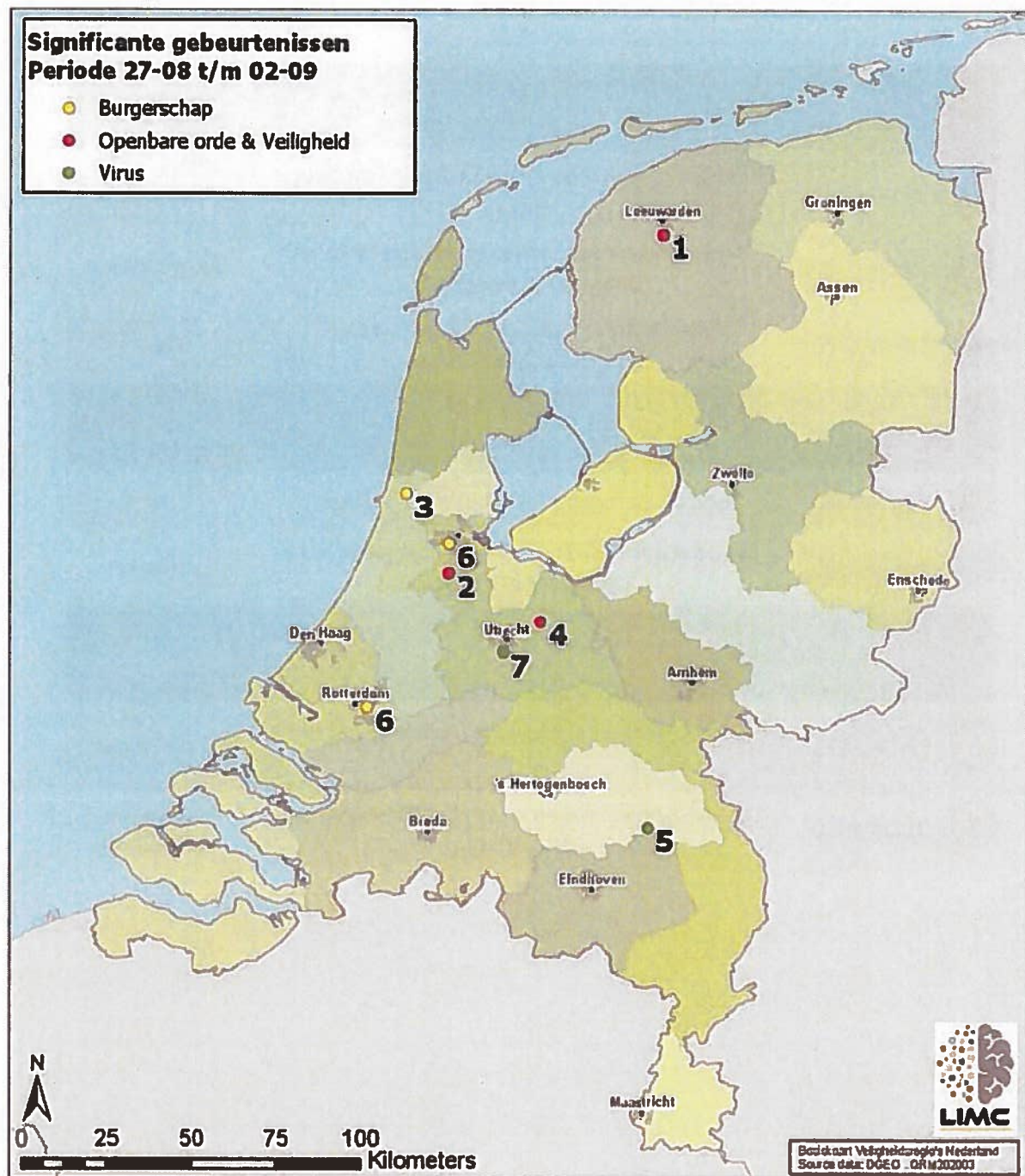
[5.4.3] LIMC, Berichtgeving per Factor van Invloed

(6) Significante Gebeurtenissen

6.1 Europees Nederland

(6) Significante Gebeurtenissen

6.1 Europees Nederland

Datum	Factor Openbare orde & Veiligheid	Locatie
1 28-08-2020	Ordeverstoringen bij voetbalwedstrijd Cambuur – NEC.	Leeuwarden
2 29-08-2020	Politie Amstelveen beëindigt illegaal feest met honderden bezoekers	Amstelveen
4 30-08-2020	Jongeren in opstand na corona-'sluiting' jongerencafé in Soest.	Soest
Datum	Factor Virus	Locatie
5 31-08-2020	Opnieuw coronagevallen bij nertsenfokkerij.	Venhorst
7 02-09-2020	Twee personen bij FC Utrecht in quarantaine na positieve coronatest.	Utrecht
Datum	Factor Burgerschap	Locatie
3 29-08-2020	Deel van gesloten hal Bazaar in Beverwijk mag weer open.	Beverwijk
6 31-08-2020	De mondkapjes mogen weer af in Rotterdam en Amsterdam.	Rotterdam/ Amsterdam

(6) Significante Gebeurtenissen

6.2 Caribisch Nederland

Bijzondere gemeentes

Bonaire
Vier actieve COVID-19 patiënten bekend, situatie beheersbaar. Per 4 september zijn de inreismaatregelen verscherpt. Reizigers uit Europa en Curaçao moeten twee weken in quarantaine. Voor Europeanen geldt de PCR-test regeling.
Saba
Eén actieve COVID-19 besmetting, situatie beheersbaar. Inreisbeperkingen op Saba blijven van kracht. Alleen ingezetenen van Saba mogen vanuit Nederland, Frankrijk, Sint-Maarten of Aruba naar het eiland afreizen.
St.-Eustatius
Eén actieve COVID-19 besmetting, situatie beheersbaar.

Landen binnen het Koninkrijk

Aruba
Situatie is momenteel beheersbaar. De invoering van de avondklok is waarschijnlijk bedoeld om de verspreiding van COVID-19 onder de uitgaande jeugd tegen te gaan. 28 augustus heeft de regering de avondklok ingevoerd. Het reizen tussen Bonaire en Curaçao is bemoeilijkt door het sluiten van de <i>air bubble</i> tussen Bonaire en Curaçao. Op het moment van rapporteren zijn er 34 ziekenhuisopnames waarvan 9 op de IC. Het is mogelijk dat de kwaliteit van de zorg vermindert en de situatie mogelijk verslechtert doordat de zorgverleners maximaal 75% van hun loon hebben ontvangen terwijl de ambtenaren volledig zijn uitbetaald. Dit leidt mogelijk tot onrust.
Curaçao
De impact van COVID-19 op de zorg op Curaçao is beheersbaar. Er zijn 35 COVID patiënten. Het is waarschijnlijk dat er ondersteuning wordt gevraagd indien de veiligheidsdiensten niet kunnen reageren op protesten. Ten eerste heeft dit te maken met personeelstekorten bij de veiligheidsdiensten, ten tweede met het weg blijven van 30 tot 40 werknemers van hun werkplek, ten derde wordt er nog steeds gestaakt tegen bezuinigingsmaatregelen op ambtenarensalarissen.
Sint-Maarten
Situatie is momenteel beheersbaar. Er zijn 267 COVID-19 patiënten. Capaciteit van de brandweer is beperkt, dit heeft mogelijk tot gevolg dat er bij een orkaanpassage steun wordt aangevraagd bij CZMCARIB. Ten eerste heeft dit te maken met het feit dat 10 brandweerlieden besmet zijn met COVID-19. Ten tweede heeft het resterende personeel 24 uur rust i.p.v. 48 uur waardoor er extra druk staat op het zittende personeel. Ten derde heeft dit te maken met het feit dat onbesmette collega's in quarantaine zijn geplaatst.

(6) Significante Gebeurtenissen

6.3 Grensgebieden

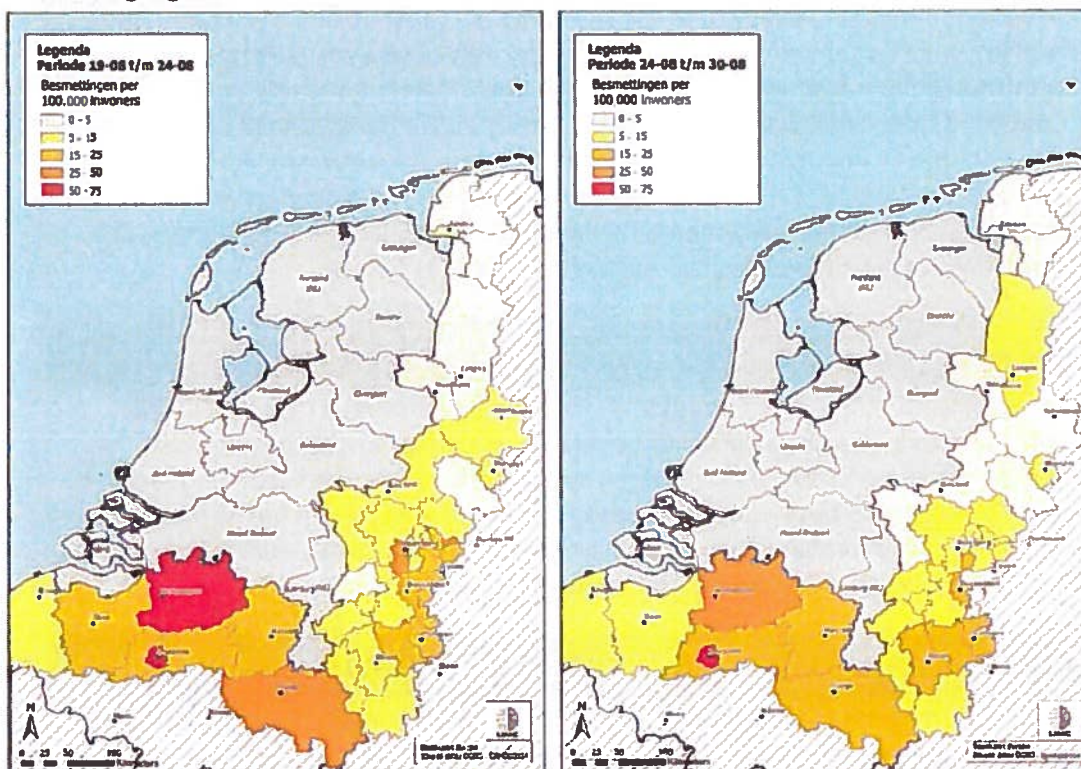
Toelichting

België

Het is waarschijnlijk dat het dalende aantal nieuwe COVID-19 besmettingen in de Belgische provincies, gecombineerd met een continuerende lichte daling van het grensverkeer, een positief effect heeft op verspreiding van het virus. Daarnaast is het waarschijnlijk dat verdere daling van COVID-19 besmettingen in Nederland en België leidt tot toename van het grensverkeer. België registreerde tussen 20 en 26 augustus gemiddeld 437 nieuwe COVID-19 besmettingen per dag, een daling van 15% vergeleken met de week ervoor.

Duitsland

Het is waarschijnlijk dat het COVID-19 besmettingsgevaar van reizigers van Duitsland naar Nederland licht afneemt. Ten eerste is de kans op verspreiding kleiner omdat het aantal besmettingen in heel Duitsland afgelopen week licht is afgenomen. Ten tweede is de kans op verspreiding kleiner omdat de nabij Nederland gelegen deelstaten zoals Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts een afname van het aantal besmettingen laten zien. Ten derde zijn zomervakanties van Nederlanders vorige week afgelopen, waardoor er minder dreiging uitgaat van terugkerende besmette Nederlandse vakantiegangers.

*Deze week is de kleurindeling van de kaart aangepast i.v.m. nauwkeurigere weergave besmettingsaantallen.

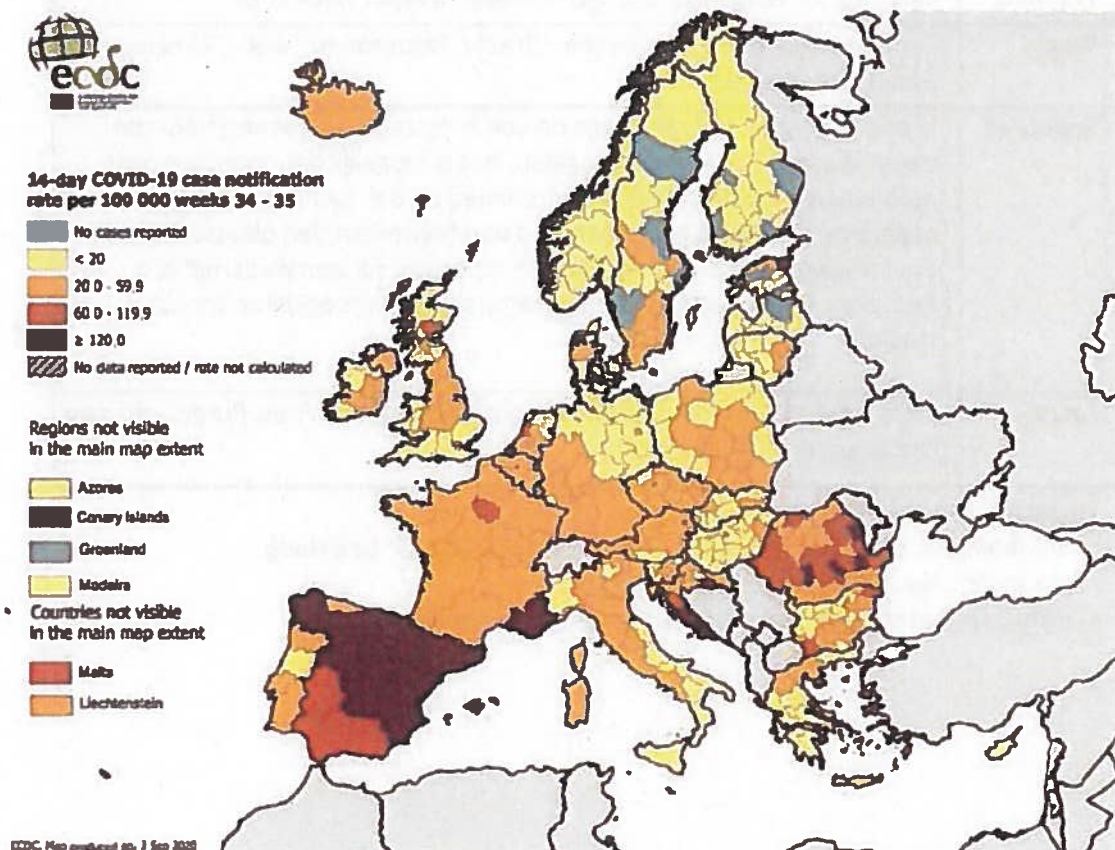
(6) Significante Gebeurtenissen

6.4 Europa

Toelichting

Het is waarschijnlijk dat met het huidige aantal besmettingen in Nederland, landen reisbeperkingen zullen blijven handhaven voor (delen van) Nederland. Dit geldt met name voor de Randstedelijke regio vanwege de hoge besmettingscijfers in Amsterdam en Rotterdam. Nederland wordt hierdoor door Europese landen nog steeds als een risicogebied gezien.

De stijging van het aantal besmettingen van de afgelopen twee weken in Zuidoost- en Noordwest-Frankrijk en Italië zal mogelijk leiden tot een verscherping van de reisadviezen van die regio's. Europese data op regionaal niveau laat zien dat het Nederlandse beleid aangaande reisadvies in grote lijnen wordt bepaald door een groei van het aantal besmettingen in de regio's.

(7) Tijdlijn Komende Week

Activiteiten van invloed op factoren

Voetbalwedstrijden	
Wie	Eredivisie voetbalclubs
Wat	Start nieuw seizoen voetbalcompetitie
Wanneer	Zaterdag 12 september 2020 en zondag 13 september 2020
Waar	Emmen, Enschede, Heerenveen, Utrecht, Rotterdam, Zwolle, Almelo, Groningen, Waalwijk.
Implicatie	Waarschijnlijk leidt de start van de voetbalcompetitie tot verminderde naleving van COVID-19 maatregelen. Het is mogelijk dat openbare orde problemen rondom stadions plaatsvinden en dat samenscholingen op andere locaties rond het tijdstip van voetbalwedstrijden plaatsvinden. Er zijn limieten gesteld aan het aantal supporters dat een wedstrijd kan bezoeken, waardoor niet alle supporters worden toegelaten tot het stadion.
Factor	Deze activiteit heeft mogelijk invloed op de factoren Virus, Burgerschap en Openbare orde & veiligheid.

Verdere vooruitblik komende periode

- 9 september: Overheid behandelt Tijdelijke wet COVID-19; Den Haag
- 15 september 2020: Prinsjesdag; Den Haag
- Datum onbekend: Overheid lanceert landelijk corona-app

(8) Handelingsperspectief Defensie

Steunaanvraag civiele autoriteiten bij het Ministerie van Defensie

Het LIMC en TOC leveren al enkele maanden analyses en handelingsperspectief betreffende de verschillende scenario's rondom COVID-19 en daaruit voortkomende spanningen binnen de samenleving.

Momenteel zijn er met name tekorten op het gebied van testlaboratoria. Het is mogelijk dat hier aanvragen vandaan komen voor ondersteuning op het gebied van logistiek en planning. Het is onwaarschijnlijk dat op korte termijn (3-4 weken) tekorten op andere gebieden ontstaan.

(9) Bijlage I: Scenario's Factoren van Invloed

Factor		Toelichting
	1. Virus	Verspreiding en beheersing van het virus. Daarbij wordt o.a. gekeken naar het reproductiegetal en ontwikkelingen op het gebied van vaccinaties.
	2. Zorg	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse zorgsector.
	3. Continuïteit van bestuur	Continuïteit van en vertrouwen in het bestuur en overheid.
	4. Openbare orde & Veiligheid	Continuïteit hulpdiensten en waarborging objectieve veiligheid.
	5. Burgerschap	Psychosociale en gedragsaspecten van bevolking: bijv. Cohesie, veerkracht, naleving van overheidsmaatregelen.
	6. Vitale infrastructuur	Continuïteit van de vitale infrastructuur.
	7. Economie	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse economie en impact op het bedrijfsleven en de bevolking.
	8. Destabilisering (niet) statelijke actoren	Ongewenste beïnvloeding vanuit niet legitieme actoren.
	9. Communicatie, media & sociale-media	Versterking van andere effecten door 'de wet van Pleuris'.
	10. Meteo, evenementen en incidenten	Mogelijke invloeden van weer, evenementen en incidenten op de verspreiding van COVID-19.

(9) Bijlage II: Scenario's

Scenario

Het landelijke operationeel team Corona (LOT-C) heeft onderstaande scenario's initieel rond 26 maart opgeleverd, en heeft medio mei 2020 een update van de scenario's uitgevoerd.

3.1 Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem toereikend

In dit scenario blijft de verspreiding van het virus onder controle. De set van bestaande en nieuwe maatregelen blijkt effectief en de nadelige gevolgen van de maatregelen (relatief) beperkt. Een mogelijke tweede golf zorgt niet voor een problematische belasting van de zorg. De zorgsector kan zich herstellen en reguliere zorg kan worden hervat. Innovatieve oplossingen die het besmettingsrisico reduceren dragen bij aan het draaiend houden van de samenleving, zowel economisch als sociaal. Er is wel spraken van economische krimp en stijgende werkloosheid, maar ook perspectief op gedeeltelijk herstel in 2021. De veerkracht onder de bevolking blijft sterk, ook op de momenten dat maatregelen weer aangescherpt moeten worden. Gezamenlijk helpen we elkaar en in het bijzonder de kwetsbare mensen onder ons door deze moeilijke tijd. Hierbij zijn we in staat om meer in contact te staan met mensen die dat het meest nodig hebben, zoals ouderen en mensen met een beperking.

3.2 Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

Ondanks de maatregelen blijkt het niet mogelijk om de verspreiding van het virus voldoende af te remmen om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. De oorzaak hiervan kan uit twee componenten bestaan. Ten eerste, ineffectieve maatregelen of maatregelen die meer ruimte toestaan. Ten tweede, kan het zorgsysteem, dat reeds onder druk staat, een tweede golf niet verwerken. De PBM en andere middelen raken wederom schaars. Personeel raakt overbelast en valt uit. Hierdoor neemt de capaciteit af en treedt er een zelfversterkend effect op. Deze neerwaartse spiraal valt moeilijk te stoppen en de situatie in de zorg verergerd dramatisch. Er moeten op dat moment moeilijke ethische keuzes gemaakt worden. Er moeten keuzes gemaakt worden tussen een accumulerende niet-COVID-zorgvraag en COVID zorg. Electieve zorg vindt beperkt plaats. De economische impact is aanzienlijk maar de sociale impact blijft beperkt door samenhangigheid en een gemeenschappelijk doel. De overheid en maatschappelijke partners werken effectief samen. De grotere last voor zowel het zorgsysteem als economisch systeem wordt gezamenlijk gedragen. We zijn in staat om groepen die behoefte hebben aan bewegingsruimte en interactie dit ook te bieden. Mensen helpen elkaar op creatieve manieren en de maatschappij vecht zich samen door deze moeilijke tijd.

(9) Bijlage II: Scenario's

Scenario

3.3 Sterke sociaaleconomische impact + Zorgsysteem toereikend

De zorgsector raakt niet nogmaals zwaarbelast en kan zich gaan herstellen. Reguliere zorg wordt hervat. Hier staan echter zware sociaaleconomische kosten tegenover. De impact van de maatregelen uit het tweede kwartaal werken sterk door mogelijk in combinatie met de effecten van wederom zware en/of langdurige maatregelen om een tweede golf te controleren. Deze maatregelen zijn echter wel effectief in het controleren van het virus. Wegens de onvrede die ontstaat door de sociale en economische impact van de pandemie is naleving niet voor iedereen vanzelfsprekend meer en moet er intensiever worden gehandhaafd. Kwetsbare mensen komen steeds meer onder druk te staan, de werkloosheid stijgt snel. De menselijkheid van de maatregelen staat ter discussie doordat eenzaamheid en sociaal isolement toenemen. Er is sprake van een groeiende protestbeweging tegen de overheid. Het vertrouwen in de overheid neemt onder een deel van de bevolking af door economische onzekerheid en de psychosociale last van de situatie. Bestuurders staan onder druk en de relatie met maatschappelijke partners, zoals werkgevers, verslechtert.

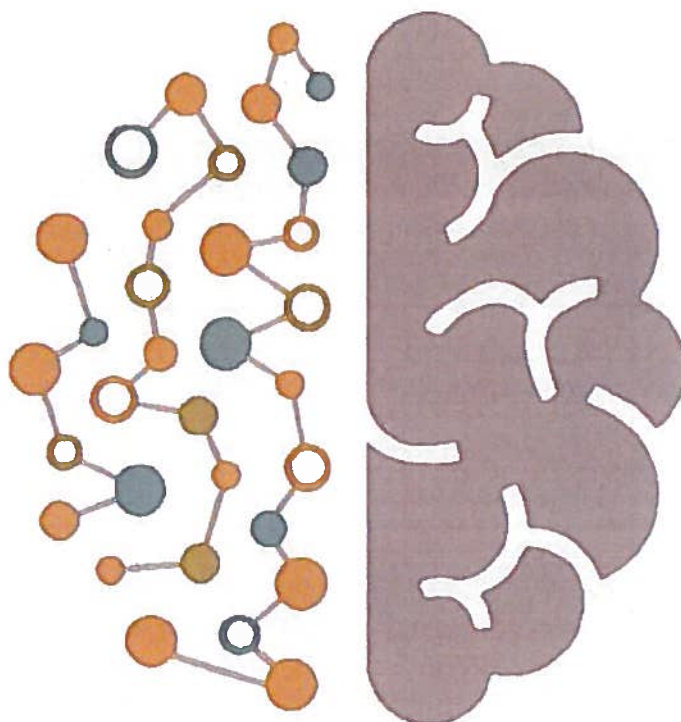
3.4 Sterke sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

De inspanning om het virus te controleren blijkt niet voldoende om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. Enerzijds kan dit een gevolg zijn van ineffectieve beleid, anderzijds kan ook blijken dat een significant deel van de bevolking niet langer bereid of in staat is om de maatregelen na te leven. Dit levert een dubbel probleem op: de sociaaleconomische impact van de maatregelen en verspreiding van het virus zijn groot. Tegelijkertijd lijkt dit offer niet voldoende te zijn om volle IC's te voorkomen, mede omdat het zorgsysteem onvoldoende hersteld was van de eerste golf. Dit leidt tot een verlies van vertrouwen in de overheid, instituties en de maatregelen. Een groter gedeelte van de samenleving twijfelt openlijk aan het nut van de maatregelen. Er is sprake van polarisatie tussen groepen die het beleid steunen en groepen die zich verzetten tegen de maatregelen. Dit dwingt de overheid om harder te handhaven met incidenteel verstoring van de openbare orde in de grote steden. De continuïteit van de vitale processen staan onder druk. Er is sprake van ziekte uitval, tekorten aan PBM's en beperkte instroom van personeel door verstoorde opleidingstrajecten. Menselijk leed bij de ouderen, mensen met een beperking en sociaalkwetsbare groepen zijn wijdverbreid. De gevolgen van de crisis zijn voor iedereen voelbaar: de reguliere zorg is beperkt, de werkloosheid stijgt snel, het onderwijs vertraagd. Nationale en lokale overheden worden gedwongen zich op de crisis te focussen waardoor de reguliere taken vertragen. Er ligt grote druk op bestuurders. In het geval dat deze effecten niet tot Nederland beperkt zijn zal de verstoring van internationale handel en samenhang ernstige omvang aannemen.

(10) Bronnenlijst Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg	
LCMS	Monitor Zorgcontinuïteit (landelijk beeld – week 35)
Rijksoverheid	<u>Dashboard coronavirus</u>
RIVM	<u>Epidemiologische situatie COVID-19 in Nederland</u>
	<u>Actuele informatie over het nieuwe coronavirus (COVID-19)</u>
	<u>Ontwikkeling COVID-19 in grafieken</u>
GGD GHOR	<u>Weekupdate cijfers coronatests bij de GGD'en (17 augustus)</u>
LCPS	<u>Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding: Nieuws</u>
Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid	
Nationale Politie	200831 Wk35 Corona Crime Change Monitor
LCMS	Nalevingsmonitor
CBS/Translink	<u>OV-Monitor</u>
ECDC	<u>European COVID-19 Case notification per 100,000 (regional)</u>
KNMI	<u>KNMI Verwachtingen Nederland</u>
Weeronline	<u>Weerbericht Nederland</u>
Economie	
Defensie	Assessment indicatoren economie 24 augustus
Rijksoverheid	Wekelijks Maatschappelijk Beeld COVID-19
Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media	
Defensie	COVID-19 Dashboard
Nationale Politie	2008231 Wk35 Corona Crime Change Monitor
Caribisch gebied	
Rijksoverheid	Wekelijks Maatschappelijk Beeld COVID-19
Defensie	CZSK N2 CARIB

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

@

CONTACT US

Lkol Tonnetkazerne
Eperweg 149
8084 HE 't Harde
Gebouw 230

@ limc@mindef.nl

